

Tiistai 15. tammikuuta 2013

P7_TA(2013)0007

Geenivaroja koskevat teollis- ja tekijänoikeuksien kehitysnäkökulmat**Euroopan parlamentin päätöslauselma 15. tammikuuta 2013 geenivaroja koskevista teollis- ja tekijänoikeuksien kehitysnäkökulmista: vaikutus köyhyyden vähentämiseen kehitysmaissa (2012/2135(INI))**

(2015/C 440/07)

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon biologista monimuotoisuutta koskevan YK:n yleissopimuksen vuodelta 1992,
- ottaa huomioon biologista monimuotoisuutta koskevaan YK:n yleissopimukseen vuonna 2010 liitetyn Nagoyan pöytäkirjan, joka koskee geenivarojen saatavuutta ja niiden käytöstä saatavien hyötyjen oikeudenmukaista ja tasapuolista jakoa,
- ottaa huomioon elintarvikkeiden ja maatalouden kasvi geenivaroja koskevan kansainvälisen sopimuksen vuodelta 2001,
- ottaa huomioon patenttityhteistyösopimuksen vuodelta 2002,
- ottaa huomioon Yhdistyneiden kansakuntien yleiskokouksessa 13. syyskuuta 2007 hyväksytyn alkuperäiskansojen oikeuksien julistuksen,
- ottaa huomioon itsenäisten maiden alkuperäis- ja heimokansoja koskevan ILO:n yleissopimuksen (nro 169) vuodelta 1989,
- ottaa huomioon uusien kasvilajikkeiden suojaamista koskevan kansainvälisen yleissopimuksen sellaisena kuin se on tarkistettuna Genevessä 19. maaliskuuta 1991,
- ottaa huomioon WTO:n sopimuksen teollis- ja tekijänoikeuksien kauppaan liittyvistä näkökohdista (TRIPS-sopimus) vuodelta 1995,
- ottaa huomioon elintarvikkeiden ja maatalouden kasvi geenivaroja koskevan kansainvälisen sopimuksen vuodelta 2002 ja influenssaviruksia koskevan WHO:n kehyksen vuodelta 2011,
- ottaa huomioon bioteknologian keksintöjen oikeudellisesta suojasta 6. heinäkuuta 1998 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 98/44/EY ⁽¹⁾,
- ottaa huomioon 7. lokakuuta 2010 antamansa päätöslauselman EU:n strategisista tavoitteista Nagoyassa (Japani) 18.–29. lokakuuta 2010 pidettävää biologista monimuotoisuutta koskevan yleissopimuksen 10. osapuolikonferenssia varten ⁽²⁾,
- ottaa huomioon komission tiedonannon Euroopan parlamentille, neuvostolle, talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle ”Luonnonpääoma elämämme turvaajana: luonnon monimuotoisuutta koskeva EU:n strategia vuoteen 2020” (COM(2011)0244),
- ottaa huomioon immateriaalioikeuksia, geenivaroja, perinteistä tietämystä ja kansanperinnettä käsittelevän WIPO:n hallitustenvälisen komitean toiminnan ja raportit,
- ottaa huomioon alkuperäiskansojen perinteistä tietämystä ja geenivaroja käsittelevän teknisten ja oikeudellisten asiantuntijoiden kokouksen raportin geenivarojen saatavuutta ja niiden käytöstä saatavien hyötyjen jakoa koskevasta kansainvälisestä järjestelmästä (UNEP/CBD/WG-ABS/8/2, 2009),
- ottaa huomioon parlamentin kehitysyhteistyövaliokunnan pyytämän tutkimuksen geenivarojen teollis- ja tekijänoikeuksista ja köyhyyden torjunnasta (Intellectual Property Rights on genetic resources and the fight against poverty) vuodelta 2011,
- ottaa huomioon vesiperäisiä maita koskevan Ramsarin yleissopimuksen vuodelta 1971,

⁽¹⁾ EYVL L 213, 30.7.1998, s. 13.⁽²⁾ EUVL C 371 E, 20.12.2011, s. 14.

Tiistai 15. tammikuuta 2013

- ottaa huomioon luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston uhanalaisten lajien kansainvälistä kauppaa koskevan yleissopimuksen (CITES),
  - ottaa huomioon työjärjestyksen 48 artiklan,
  - ottaa huomioon kehitysyhteistyövaliokunnan mietinnön sekä kansainvälisen kaupan valiokunnan ja oikeudellisten asioiden valiokunnan lausunnot (A7-0423/2012),
- A. ottaa huomioon, että maaseudulla ja kaupunkialueilla asuvista maailman köyhistä 70 prosentin hengissä pysyminen ja hyvinvointi ovat suoraan riippuvaisia biologisesta monimuotoisuudesta;
- B. ottaa huomioon, että biologista monimuotoisuutta koskevan yleissopimuksen päätavoitteena on edistää biologisen monimuotoisuuden säilyttämistä ja kestävää hyödyntämistä sekä puuttua sen hyödyntämistä hankaloittaviin esteisiin;
- C. ottaa huomioon, että geneettisten varojen toimittajat ja perinteisen tietämyksen haltijat ovat usein kehitysmaissa, joiden biologinen monimuotoisuus on runsasta;
- D. ottaa huomioon, että geenivarojen kansallista saatavuutta ja niistä saatavien hyötyjen jakoa koskeva lainsäädäntö, joka hyväksyttiin osana biologista monimuotoisuutta koskevaa yleissopimusta, laadittiin vastauksena bioprospektion ja biopiratismin harjoittamiseen;
- E. ottaa huomioon, että biopiratismin yleinen määritelmä on alkuperäiskansojen perinteisen tietämyksen tai geneettisten varojen yksityistämisen ja patentoinnin teollinen harjoittaminen ilman lähdemaista hankittavaa lupaa tai niille maksettavaa korvausta;
- F. ottaa huomioon, että biologista monimuotoisuutta koskevassa yleissopimuksessa ja sen Nagoyan pöytäkirjassa edellytetään, että biotutkijoiden on geenivaroihin liittyvän perinteisen tietämyksen tapauksessa saatava tietoon perustuva etukäteissuostumus (PIC) alkuperäis- tai paikallisyhteisöiltä keskinäisesti sovituin ehdoin ja jaettava bioprospektoinnista koitua hyöty niiden kanssa;
- G. ottaa huomioon, että biologista monimuotoisuutta koskevan yleissopimuksen mukainen saatavuutta ja hyödyn jakamista koskeva kehittyvä järjestelmä toimii täydentäen Maailman kauppajärjestöä (WTO) ja sen sopimusta teollis- ja tekijänoikeuksien kauppaan liittyvistä näkökohdista (TRIPS-sopimus), Maailman henkisen omaisuuden järjestöä (WIPO), Yhdistyneiden kansakuntien elintarvike- ja maatalousjärjestöä (FAO), kasvilajikkeiden kansainvälistä suojeluliittoa (UPOV) ja Maailman terveysjärjestöä (WHO);
- H. ottaa huomioon, että saatavuutta ja hyödyn jakamista koskevan järjestelmän hallinnointi heijastuu myös joihinkin ihmisoikeusvälineisiin, mukaan lukien ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus vuodelta 1948, kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskeva kansainvälinen yleissopimus vuodelta 1966 sekä taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia koskeva kansainvälinen yleissopimus vuodelta 1966;
- I. ottaa huomioon, että WTO:n TRIPS-sopimuksen 27 artiklan 3 kohdan b alakohdan mukaan maat voivat sulkea patenttisuojan ulkopuolelle kasvit ja eläimet sekä olennaisesti biologiset menetelmät, mutta mikro-organismit sekä eibiologiset ja mikrobiologiset menetelmät kuuluvat patenttisuojan piiriin;
- J. ottaa huomioon, että biologinen monimuotoisuus tarjoaa suuren joukon ekosysteemipalveluja, joita ovat paikallinen veden ja ravinnon tuotanto, ainekset toimeentulon ylläpitämiseen ja ilmaston sääntely; ottaa huomioon, että ympäristön pilaantuminen asettaa uusia haasteita useiden lajien ja geenivarojen suojelulle ja kestäväälle käytölle elintarviketurvallisuuden ja maatalouden kestävä kehityksen perustana;
- K. ottaa huomioon, että Yhdistyneiden kansakuntien elintarvike- ja maatalousjärjestön (FAO) piirissä neuvotellun elintarvikkeiden ja maatalouden kasvigeenivarjoja koskevan kansainvälisen sopimuksen (ITGPR) tavoitteena on elintarvikkeiden ja maatalouden kasvigeenivarojen suojelu ja kestävä käyttö ja niiden käytöstä koituvien hyötyjen oikeudenmukainen ja tasapuolinen jakaminen yhdenmukaisesti biologista monimuotoisuutta koskevan sopimuksen kanssa;
- L. ottaa huomioon, että OECD:n jäsenet ovat vahvasti riippuvaisia ulkomailta peräisin olevista geenivaroista erityisesti viljelykasvien osalta, minkä vuoksi kansainvälinen yhteistyö geenivarojen suojelussa ja kestävässä käytössä on olennaisen tärkeää;

Tiistai 15. tammikuuta 2013

- M. ottaa huomioon, että arvioiden mukaan kolme neljäsosaa maailman väestöstä on riippuvaisia perinteisistä luonnonlääkkeistä ja että noin puolet synteettisistä lääkkeistä on luonnollista alkuperää;
- N. ottaa huomioon, että lukuisissa kansainvälisissä yleissopimuksissa ja sopimuksissa käsitellään perinteistä tietämystä, mukaan lukien biologista monimuotoisuutta koskeva yleissopimus, elintarvikkeiden ja maatalouden kasvigeenivarjoja koskeva kansainvälinen sopimus, alkuperäiskansojen oikeuksien julistus ja aineettoman kulttuuriperinnön suojelua koskeva Unescon yleissopimus;
- O. ottaa huomioon, että biologista monimuotoisuutta koskevan sopimuksen 8 artiklan j kohta velvoittaa sopimuspuolet kunnioittamaan, suojelemaan ja ylläpitämään perinteistä tietämystä sekä rohkaisemaan tietämyksestä saadun hyödyn tasapuolista jakoa;
- P. ottaa huomioon, että vuonna 2007 hyväksytyssä YK:n alkuperäiskansojen oikeuksien julistuksessa vahvistetaan, että alkuperäiskansoilla on oikeus ylläpitää, hallita, suojella ja kehittää perinteistä tietämystään;
- Q. ottaa huomioon, että vuonna 2009 WIPO:n yleiskokous kehotti hallitusten välistä konferenssia kehittämään kansainvälisen välineen geenivarjojen, perinteisen tietämyksen ja kansanperinteen suojelemiseksi;

I. Geneettinen monimuotoisuus ja vuosituhannen kehitystavoitteet

1. palauttaa mieliin, että biologisen monimuotoisuuden ja vuosituhannen kehitystavoitteiden – erityisesti äärimmäisen köyhyyden ja nälän poistamista koskevan tavoitteen 1 – saavuttamisen välillä on suora yhteys; painottaa terveen biologisen monimuotoisuuden ja terveiden ekosysteemien merkitystä maa-, metsä- ja kalatalouden kestävässä kehityksessä;
2. tähdentää, että biologista monimuotoisuutta koskeva yleissopimus poikkeaa huomattavasti muista kansainvälisistä sopimuksista siinä, että se asettaa oikeudenmukaisuutta ja tasapuolisuutta koskevat kysymykset yksiselitteiseen ja huomattavaan asemaan biologisen monimuotoisuuden säilyttämisessä ja käytössä;
3. korostaa, että vaikka termille ”biopiratismi” ei olekaan yleisesti hyväksyttävää määritelmää, se voi tarkoittaa perinteisen tietämyksen ja geneettisten varojen haltuunottoa ja/tai niiden laitonta kaupallista hyödyntämistä, ja korostaa, että on tehtävä enemmän työtä, jotta voidaan selkeyttää juridista terminologiaa ja erityisesti määritellä termi ”biopiratismi” uskottavalta pohjalta;
4. painottaa haasteita, joita geenivarjoja ja perinteistä tietämystä koskevat teollis- ja tekijänoikeudet saavat aikaan kehitysmaissa lääkkeiden saatavuuden, geneeristen lääkkeiden tuotannon ja maanviljelijöiden saatavilla olevien siementen suhteen; korostaa, että teollis- ja tekijänoikeuksiin liittyvän EU:n kauppapolitiikassa on noudatettava kehityspolitiikan johdonmukaisuuden tavoitetta EU:n perussopimuksen mukaisesti;
5. palauttaa mieliin, että biologista monimuotoisuutta koskeva yleissopimus ja Nagoyan pöytäkirja ovat geenivarjojen saatavuutta ja niistä saatavien hyötyjen jakoa koskevan hallinnoinnin tärkein kehys; panee merkille, että teollis- ja tekijänoikeuksiin, geenivaroihin ja köyhyyden vähentämiseen liittyvään hallintoon vaikuttavat myös WTO, FAO, WHO ja WIPO, minkä vuoksi on haastavaa varmistaa, että nämä järjestöt tukevat johdonmukaisesti biologista monimuotoisuutta koskevaa yleissopimusta; vaatii, että näiden kansainvälisten instituutioiden olisi tuettava biologista monimuotoisuutta koskevaa yleissopimusta eikä toimittava sen vastaisesti;
6. toistaa kunnioittavansa niitä merkkipaaluja, joita alkuperäiskansojen geenivaroihin ja muihin varoihin kohdistuvien oikeuksien ja niihin liittyvän perinteisen tietämyksen kansainvälisen suojelun alalla on saavutettu YK:n alkuperäiskansojen oikeuksien julistuksessa, ILO:n yleissopimuksessa nro 169, biologisesta monimuotoisuudesta tehdyn yleissopimuksen 8 artiklan j kohdassa sekä Nagoyan pöytäkirjassa; on huolestunut geneettisestä köyhtymisestä, joka aiheutuu siitä, että markkinoita hallitsevat perinteisten siemenlajikkeiden kustannuksella lähes yksinomaan teollisesti tuotetut siemenet, ts. siemenet, joita suojellaan teollis- ja tekijänoikeuksilla;

Maatalous ja terveys

7. huomauttaa, että parempien ekosysteemipalvelujen tarjonnan varmistamiseksi tarvitaan laaja valikoima elintarvikkeiden ja maatalouden kasvigeenivarjoja; korostaa, että elintarvikkeiden ja maatalouden kasvigeenivarjojen käyttö on ratkaisevan tärkeää elintarviketurvan sekä maatalouden ja ympäristön kestävyuden kannalta ja ilmastonmuutoksen uhatessa;

Tiistai 15. tammikuuta 2013

8. korostaa, että vuosituhannen kehitystavoitteen 1 saavuttaminen riippuu muun muassa siitä, miten maatalouden ekosysteemejä hoidetaan; painottaa tässä yhteydessä, että samalla kun maatalouden mahdollisten kielteisten ympäristövaikutusten vähentäminen edellyttää viljelykasvien laajaa geneettistä monimuotoisuutta, jotta varmistetaan parempien ekosysteempalvelujen tarjonta, viljelykasvien monimuotoisuus antaa erityisesti köyhille viljelijöille ja pienviljelijöille mahdollisuuden monipuolistaa ruokavaliotaan ja tulojaan; painottaa yhtä lailla, että viljelykasvien geneettinen monimuotoisuus lisää vastustuskykyä ilmastonmuutokseen nähden;

9. muistuttaa, että EU:n jäsenvaltioiden elintarviketurvalle tärkeiden viljelykasvien luonnonvaraisia lajikkeita esiintyy runsaasti kehitysmaissa; vaatii, että EU pidättyy uusien kasvilajikkeiden suojaamista koskevan kansainvälisen yleissopimuksen alalla tukemasta lainsäädäntöä, joka voi estää viljelijöitä käyttämästä korjattuja siemeniä, koska sillä rikottaisiin oikeutta ravintoon kehitysmaissa;

10. muistuttaa, että uusien kasvilajikkeiden suojaamista koskevan kansainvälisen yleissopimuksen mukainen viljelijöitä koskeva poikkeus on erityisen tärkeä kehitysmailla, sillä se antaa viljelijöille mahdollisuuden säilyttää uusista lajikkeista peräisin olevia siemeniä ja kylvää ne uudelleen tavanomaista elintarviketuotantoa varten (mikä lisää elintarviketurvaa); pahoittelee kuitenkin, että vaikka kasvien jalostajien oikeuksiin liittyvien erivapauksien säilyttäminen ja laajentaminen on kehitysmaiden etujen mukaista, viljelijöiden oikeudet ovat heikentyneet kasvilajikkeiden suojaamista koskevan kansainvälisen yleissopimuksen toisiaan seuranneiden uudistusten myötä;

11. panee merkille, että FAO on ottamassa johtavan aseman kehitettäessä saatavuutta ja hyödyn jakamista koskevia erikoisjärjestelmiä, jotka ovat olennaisia elintarvikkeiden ja maatalouden kannalta; kehottaa EU:ta tukemaan kehitysmaiden vaatimuksia, jotta varmistetaan hyödyn jakaminen asianmukaisesti FAO:n alaisuudessa mahdollisesti toteutettavissa uusissa alakohtaisissa järjestelmissä tai välineissä sekä johdonmukaisuus ja parempi synergia biologista monimuotoisuutta koskevan yleissopimuksen ja siihen liittyvän Nagoyan pöytäkirjan kanssa;

12. muistuttaa, että geenivarat edistävät merkittävästi lääkealan tutkimus- ja kehittämistoimintaa ja lääkkeiden saatavuutta muun muassa yrtilääketieteen muodossa; vahvistaa, että teollis- ja tekijänoikeuksilla ei pitäisi estää kohtuuhintaisten lääkkeiden saantia etenkin silloin, kun teollis- ja tekijänoikeudet perustuvat geenivaroihin, jotka ovat peräisin kehitysmaista;

13. vaatii, että EU pidättäytyy kehityspolitiikan johdonmukaisuutta (PCD) noudattaen painostamasta kehitysmaita, erityisesti vähiten kehittyneitä maita, hyväksymään kahdenvälisillä sopimuksilla kauaskantoisia teollis- ja tekijänoikeusnormeja, jotka koskevat esimerkiksi siemeniä ja lääkkeitä;

14. tähdentää, että biopiratismin torjunnassa pannaan täytäntöön ja päivitetään nykyisiä järjestelyjä, jotka liittyvät geenivarojen monenväliseen saatavuuteen ja niiden käytöstä saatavien hyötyjen jakamiseen maatalouden ja terveyden aloilla ja joita ovat esimerkiksi elintarvikkeiden ja maatalouden kasvigeenivaroja koskeva kansainvälinen sopimus, johon liittyy uusien tapojen tarkasteleminen varojen keräämiseksi hyötyjen jakoa koskevaan rahastoon;

15. katsoo, että tulevia yhdenmukaistamiseen tähtäviä kahden- ja monenvälisiä sopimuksia ja erityisesti niitä, jotka koskevat patenttioikeuteen liittyvien poikkeusten ja rajoitusten soveltamisalaa, on tarkasteltava huolellisesti kehitysyhteistyön näkökulmasta, jotta voidaan saavuttaa maailmanlaajuinen oikeudenmukaisuus kansanterveydessä TRIPS-sopimuksesta annetun Dohan julistuksen 6 kohdan täytäntöönpanon hengessä, suojata paikallista tietämystä ja kasvinjalostajien oikeuksien osalta turvata siementen saatavuus;

II. Alkuperäis- ja paikallisyhteisöjen oikeudet perinteiseen tietämykseen

16. toteaa, että perinteisellä tietämyksellä tarkoitetaan tiettyjen alkuperäis- ja paikallisyhteisöjen hallussa olevaa tietoa, joka on yhteistä tietyn alueen tai maan yhteiskunnan eri osille; muistuttaa, että perinteinen tietämys sisältää "aineettomia arvoja" ja että kulttuuriperinnön ylläpitäminen on itse asiassa ensisijaisen tärkeää kaikissa ilmenemismuodoissaan, mukaan luettuina sosiaaliset, uskonnolliset, kulttuurilliset ja maisemalliset arvot;

17. toteaa, että kolme neljänestä maailman väestöstä on riippuvaisia kasveista peräisin olevista perinteisistä lääkkeistä; katsoo siten, että biopiratismi merkitsee, että perinteisen tietämyksen suojelulle on vahvat perusteet varsinkin silloin, kun se liittyy teollisuuden kannalta taloudellisesti arvokkaisiin geenivaroihin;

18. painottaa, että perinteisen tietämyksen arviointi pelkästään kaupallisesta näkökulmasta on vaarallista; huomauttaa, että nykyinen teollis- ja tekijänoikeuskehys ei sovi yhteen perinteisen tietämyksen haltijoiden kaltaisen heterogeenisen ryhmän kanssa; korostaa siksi, että on muotoiltava erityinen kansainvälinen teollis- ja tekijänoikeusjärjestely, jossa otetaan huomioon paikallisyhteisöjen etujen moninaisuus ja joka heijastelee tapaoikeutta;

Tiistai 15. tammikuuta 2013

19. panee huolestuneena merkille, että perinteisen tietämyksen haltijoiden ongelmiin sisältyvät seuranta ja täytäntöönpanon valvonta eli tapahtuneiden rikkomusten selville saaminen ja tilanteen oikea-aikainen korjaaminen; pitää tässä yhteydessä valitettavana, että geenivaroihin liittyvä perinteinen tietämys ei kuulu minkään Nagoyan pöytäkirjan seurantatoimenpiteen piiriin, koska käytetty perinteistä tietämystä ei ole pakko ilmoittaa "checkpoint"-järjestelyssä eikä kansainvälisesti tunnustettu vastaavuustodistus kata geenivaroihin liittyvää perinteistä tietämystä, mikä rajoittaa tällaiseen perinteiseen tietämykseen liittyvän biopiratismin jäljittämismahdollisuuksia; katsoo, että EU:n olisi Nagoyan pöytäkirjan täytäntöönpanon yhteydessä varmistettava perinteiselle tietämykselle vähintään sama suojelun taso kuin geenivaraille;

20. korostaa, että geenivarojen ja niihin liittyvän perinteisen tietämyksen suojelemiseksi annetuissa säännöksissä on noudatettava kansainvälisiä sitoumuksia, jotka on tehty edistämään ja kunnioittamaan alkuperäiskansojen oikeuksia, sellaisina kuin ne on kirjattu vuonna 2007 annettuun YK:n alkuperäiskansojen oikeuksien julistukseen ja vuonna 1989 tehtyyn ILO:n alkuperäis- ja heimoväestöjä koskevaan yleissopimukseen (nro 169);

21. toteaa, että teollis- ja tekijänoikeuksien sekä patenttien muodostamalla järjestelmällä voidaan edistää teknologian alalla tapahtuvaa innovointia sekä teknologian siirtämistä ja levittämistä tavalla, joka hyödyttää vastavuoroisesti geenivarojen, niiden johdannaisten ja niihin liittyvän perinteisen tietämyksen alalla toimivia sidosryhmiä, tuottajia, haltijoita ja käyttäjiä siten, että edistetään hyvinvointia ja kehitystä; korostaa samalla, että on tarpeen ehkäistä teollis- ja tekijänoikeuksien ja patenttien järjestelmän haitallisia vaikutuksia, jotka kohdistuvat alkuperäiskansojen ja paikallisyhteisöjen perinteisen tietämyksen, lakien, käytäntöjen ja tietämysjärjestelmien käyttöön sekä niiden kykyyn käyttää, kehittää, luoda ja suojella geenivaroja koskevaa tietämystä; huomauttaa, että tietyissä olosuhteissa alkuperäiskansat ja paikallisyhteisöt voivat pitää osapuolten välisiä sopimuksia hyvin toteuttamiskelpoisena ratkaisuna hyötyjen jakamiseksi ja etujensa suojelemiseksi siten, että samalla säästetään ympäristöä ja ehkäistään sosiaalisia ja taloudellisia haittoja esimerkiksi turvalausekkeiden avulla;

III. *Biopiratismin käsittely – tulevaisuus*

22. painottaa, että biopiratismin voidaan katsoa aiheutuvan siitä, että kehitysmaista puuttuvat kansalliset säännökset ja täytäntöönpanomekanismit ja kehittyneistä maista noudattamista koskevat mekanismit, joilla varmistetaan, että geenivarat on saatu tietoon perustuvan etukäteissuostumuksen perusteella keskinäisesti sovituin ehdoin toimittajamaiden saatavuutta ja hyödyn jakamista koskevan kansallisen lainsäädännön mukaisesti; suhtautuu tässä yhteydessä myönteisesti komission esittämään asetusehdotukseen, jonka tavoitteena on geenivarojen saantia ja saatavuutta sekä niiden käytöstä saatavien hyötyjen oikeudenmukaista ja tasapuolista jakoa koskevan Nagoyan pöytäkirjan täytäntöönpano; painottaa yhtä lailla, että on tärkeää luoda tehokkaita riidanratkaisumekanismeja ja oikeussuojakeinoja;

23. muistuttaa, että pöytäkirjan tehokas täytäntöönpano riippuu toimista, joita sekä kehitysmaiden että kehittyneiden maiden on toteutettava; huomauttaa, että saatavuutta ja hyödyn jakamista koskevan lainsäädännön laatiminen kehitysmaissa on ennakkoehto käyttäjämaitten veloitteelle noudattaa tietoon perustuvaa etukäteissuostumusta koskevia vaatimuksia; huomauttaa kuitenkin, että lainsäädännön laatimista koskeva vaatimus on todellinen haaste kehitysmailla, sillä se edellyttää huomattavaa oikeudellisten ja institutionaalisten valmiuksien kehittämistä;

24. korostaa, että biologista monimuotoisuutta koskevan yleissopimuksen tavoitteet saavutetaan ainoastaan, jos taataan hyötyjen oikeudenmukainen ja tasapuolinen jako; kehottaa EU:ta ja sen jäsenvaltioita vaatimaan Nagoyan pöytäkirjan nopeaa ratifiointia, jotta voidaan torjua biopiratismia ja lisätä oikeudenmukaisuutta ja tasapuolisuutta geenivarojen vaihdossa; korostaa EU:n kehitysyhteistyön roolia tarjottaessa kehitysmailla apua, kun ne kehittävät oikeudellisia ja institutionaalisia valmiuksia geenivarojen saatavuutta ja niistä saatavia hyötyjä koskevissa kysymyksissä; katsoo, että kehitysmailla olisi annettava tukea perinteistä tietämystä koskevien tietokantojen kehittämiseen ja patenttihakemusjärjestelmien ymmärtämiseen;

25. muistuttaa olennaisesti biologisten menetelmien patentoinnista 10. toukokuuta 2012 antamansa päätöslauselman ⁽¹⁾ taustaa vasten, että liian laaja patenttisuojaja voi jalostuksen alalla hankaloittaa innovointia ja kehitystä ja siten haitata pienten ja keskisuurten jalostajien toimintaa estämällä mahdollisuudet käyttää geenivaroja;

⁽¹⁾ Hyväksytyt tekstit, P7_TA(2012)0202.

Tiistai 15. tammikuuta 2013*Geenivaroihin ja perinteiseen tietämykseen liittyvien tietokanta- ja julkistamisvaatimusten parantaminen*

26. kiinnittää huomiota kehitysmaiden tekemään ehdotukseen sitovasta säännöksestä, jonka mukaan patentinhakijoiden on (a) ilmoitettava keksinnöissä käytettyjen geenivarojen ja niihin liittyvän perinteisen tietämyksen lähde ja alkuperä, (b) esitettävä todisteet toimivaltaisilta viranomaisilta saadusta tietoon perustuvasta etukäteissuostumuksesta toimittajamaassa ja (c) esitettävä oikeudenmukaista ja tasapuolista hyötyjen jakoa koskevat todisteet kansainvälisellä alkuperätodistuksella;

27. pitää valitettavana biopiratismia ja väärinkäytöksiä koskevien selkeiden tilastojen puuttumista ja kehottaa EU:ta tekemään enemmän tutkimusta tällä alalla ja julkistamaan tietoja tämän tilanteen korjaamiseksi; korostaa lisäksi, että tarvitaan parempia tietoja saatavuutta ja hyödyn jakamista koskevien sopimusten määrästä ja sisällöstä; katsoo, että tiedot voitaisiin kerätä perustamalla ilmoitusjärjestelmä ja tietokanta biologista monimuotoisuutta koskevan sopimuksen tiedonvälitysjärjestelmän avulla;

28. katsoo, että sitova väline on varmin tapa huolehtia siitä, että käyttäjämaat toteuttavat biologiseen monimuotoisuuteen liittyvät toimenpiteet teollis- ja tekijänoikeuksien järjestelmässä; kehottaa toteuttamaan toimenpiteitä, joilla patenttien myöntäminen tehdään riippuvaiseksi geenivarojen tai perinteisen tietämyksen alkuperän ilmoittamista koskevien pakollisten vaatimusten noudattamisesta; korostaa, että tällaiseen ilmoitukseen olisi sisällytettävä todisteet siitä, että kyseiset geenivarat tai perinteinen tietämys on hankittu voimassa olevien sääntöjen (eli tietoon perustuvan etukäteissuostumuksen ja yhteisesti hyväksytyjen ehtojen) mukaisesti;

29. korostaa, että kansainvälinen väline, johon sisältyy julkistamisvaatimuksia ja geenivarojen suojeleluun tarkoitettuja tietokantoja, ei korvaa tehokasta saatavuutta ja hyödyn jakamista koskevaa järjestelmää kansallisella tasolla;

30. katsoo, että geenivaroja tai niihin liittyvää perinteistä tietämystä käyttävien yhtiöiden käyttäjien antama suora ilmoitus, sääntöjen noudattamista koskevien todistusten käyttö ja oikeudenkäyntimahdollisuuksiin perehtyminen kansallisen oikeudenkäytövällän piirissä ja sen ulkopuolella voivat myös tehokkaasti hillitä biopiratismia;

31. katsoo, että selkeällä ja yhtenäisellä teollis- ja tekijänoikeusjärjestelmällä voidaan myötävaikuttaa uuden tiedon luomiseen ja levittämiseen kehitysmaihin ja näin edistää paikallista yrittäjyyttä, tutkimusta, koulutusta ja köyhyyden lieventämistä;

Kohti yhtenäistä kansainvälistä hallintojärjestelmää

32. vaatii, että WTO:n TRIPS-sopimuksen olisi oltava yhteensopiva biologista monimuotoisuutta koskevan yleis-sopimuksen ja Nagoyan pöytäkirjan kanssa, ja katsoo, että sen takia on erittäin tärkeää vahvistaa pakolliset vaatimukset, jotka koskevat geenivarojen alkuperän ilmoittamista patentin käsittelyn aikana, ja siten mahdollistaa sen tarkistaminen, onko geenivarat saatu laillisesti tietoon perustuvan etukäteisilmoituksen mukaisesti ja keskinäisesti sovituin ehdoin;

33. korostaa, että tällaiset vaatimukset voitaisiin ottaa käyttöön muuttamalla WTO:n TRIPS-sopimusta tai WIPOn alaisuudessa meneillään olevissa neuvotteluissa, jotka koskevat uuden kansainvälisen oikeudellisen välineen perustamista geenivarojen, perinteisen tietämyksen ja kansanperinteen tehokkaaksi suojelemiseksi; kehottaa EU:ta erityisesti tukemaan kehityspolitiikan johdonmukaisuuden mukaisesti kehitysmaiden vaatimusta siitä, että WTO:n TRIPS-sopimusta muutetaan lisäämällä siihen geenivarojen ja/tai niihin liittyvän perinteisen tietämyksen alkuperän ilmoittamista koskeva uusi 29 a artikla Nagoyan pöytäkirjan mukaisesti; pitää myönteisenä ensiaskeleena sitä, että geenivarojen saantia ja saatavuutta sekä niiden käytöstä saatavien hyötyjen oikeudenmukaista ja tasapuolista jakoa koskevassa EU:n asetusluonnoksessa säädetään geenivarojen ja niihin liittyvän perinteisen tietämyksen alkuperän ilmoittamisen pakollisuudesta;

Tiistai 15. tammikuuta 2013

34. kehottaa komissiota antamaan neuvottelijoilleen WIPO:n hallitustenvälisessä komiteassa ja TRIPS-sopimuksen tarkistamisen yhteydessä ohjeeksi pitää Nagoyan pöytäkirjaa lähtökohtanaan ja keskittyä neuvotteluissa CBD:n⁽¹⁾ ja sen Nagoyan pöytäkirjan lainsäädännöllisten puitteiden yhdenmukaistamiseen WIPO:n, TRIPSin, ITPGRFA:n⁽²⁾ ja UPOV:n⁽³⁾ sekä merten geenivaroihin liittyvän UNCLOS-yleissopimuksen⁽⁴⁾ kanssa; toteaa, että TRIPS-sopimusta ei siirtymäkautena sovelleta vähiten kehittyneisiin maihin⁽⁵⁾; painottaa, että tätä kantaa on noudatettava edelleen kaikissa mahdollisesti CBD-Nagoya-prosessiin pohjautuvissa tarkistuksissa;

35. pitää myönteisenä, että on esitetty vaihtoehtoja puhtaasti kaupallisille elimille, kuten GBIF-hanke (Global Biodiversity Information Facility), jolla edistetään biologista monimuotoisuutta koskevaa ilmaista ja vapaata tiedonsaantia eri hallitusten, organisaatioiden ja muiden kansainvälisten toimijoiden maailmanlaajuisen yhteistyön avulla;

36. panee merkille Maailman henkisen omaisuuden järjestön (WIPO) immateriaalioikeuksia ja geenivaroja käsittelevän hallitusten välisen komitean toimet ja kannustaa ryhtymään samanlaisiin toimiin ja käyttämään johdonmukaisia määritelmiä EU:n tasolla;

o

o o

37. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle ja komissiolle.

⁽¹⁾ Biologista monimuotoisuutta koskeva yleissopimus.

⁽²⁾ Elintarvikkeiden ja maatalouden kasvigeenivaroja koskeva kansainvälinen sopimus.

⁽³⁾ Kansainvälinen uusien kasvilajikkeiden suojeluliitto.

⁽⁴⁾ Yhdistyneiden kansakuntien merioikeusyleissopimus.

⁽⁵⁾ TRIPS-sopimuksen 66 artiklan 1 kohta; TRIPS-sopimusta koskeva 29. marraskuuta 2005 annettu neuvoston päätös.